

«БЕКТЕМИН»

М.М. Адышев атындағы Ош
технологиялық университетинин
ректору, тех. ғ. ғ. проф. Абидов А.О.

Д. 13.16.526 Диссертациялық кеңешинин жолдомосу менен М.М. Адышев атындағы Ош технологиялық университетинин «Кесиптик билим берүүнүн технологиясы» кафедрасынын Калмамагов Бакалбай Айтиевичтин «Башталгыч кесиптик билим берүүдө тажрыйба аркылуу модулдук окутуунун илимий-методикалык негиздери» аттуу 13.00.08 – кесиптик билим берүүнүн теориясы менен методикасы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты илимий даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишине жетектөөчү мекеме катары берген

ПИКИРИ

1. Диссертациянын мазмунунун адистикке дал келиши.

Калмамагов Бакалбай Айтиевичтин педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн 13.00.08 – кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистиги боюнча жазган «Башталгыч кесиптик билим берүүдө тажрыйба аркылуу модулдук окутуунун илимий-методикалык негиздери» аттуу темадагы диссертациясынын негизги мазмуну 13.00.08 – кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистиги боюнча диссертациялык кеңешке берилген коргоо укугуна ылайык адистиктин паспортуна туура келет.

2. Диссертациянын темасынын актуалдуулугу. Коомубуздун өнүгүүсүнүн соңку этабында жумушчу кадрлардын эмгек базарындагы атаандаштыкка жөндөмдүү болуу талабы өзгөчө актуалдуулукка ээ. Атаандаштыкка жөндөмдүүлүк сапаты адистик компетенттүүлүк, өз алдынчалык, чечкиндүүлүк, чечимге келе билүү, чыгармачылык, пунктуалдуулук, ойлоп табуучулук, командада иштей билүү, илбериңкилик

сыяктуу инсандык касиеттерди камтыйт. Бул сапатты башталгыч кесиптик билим берүү окуу жайларынын инженердик-педагогикалык кадрларын кайра даярдоосуз, окуу процессин илимий-методикалык жаңылоосуз, материалдык-техникалык камсыздоосуз калыптандыруу мүмкүн эмес. Практика көрсөтүп жаткандай, эмгек рыногу “насаатчы” институтун жокко чыгарды. Анткени, эмгек базарында “жаш адис”, “насаатчы” деп тандалбайт. Мында жогоруда аталган сапаттарга ээ болгон адис гана утушка ээ болот. Башталгыч кесиптик билим берүү – коомдун дээрлик бардык секторлорунда тынымсыз өнүгүп жаткан, туруктуу суроо-талапка ээ болгон тармак, ошондуктан диссертациялык изилдөөдө төмөндөгүдөй проблемаларды чечүү маселелери каралган:

- Башталгыч кесиптик билим берүү окуу жайларынын эмгек базарындагы суроо-талаптарга карата багыт алуу тажрыйбасын калыптандыруу;

- Башталгыч кесиптик билим берүү окуу жайларына модулдук окутуу системасын киргизүү;

- Модулдук окутуу процессинде тажрыйба аркылуу окутуу моделин колдонуу менен окуучулардын эмгек рыногундагы атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүү;

- Кесиптик-техникалык окуу жайларда жумушчу адистерди окутуу процессин акыркы моделдеги техникалык жабдуулар менен камсыздоо;

- Башталгыч кесиптик билим берүү окуу жайларынын инженердик-педагогикалык кадрларынын окутуунун жаңы технологиялары боюнча квалификацияларын жогорулатуу.

Диссертациялык изилдөөдө жогоруда аталган маселелердин чечилиши анын актуалдуулугун далилдеп турат.

3. Диссертацияда берилген илимий жоболордун, жыйынтыктардын жана сунуштардын негизделүү даражасы.

Башталгыч кесиптик окуу жайлардагы жумушчу адистиктерде окуган окуучулардын кесиптик даярдыгынын учурдагы абалын иликтөөдө,

жумушчу кадрларды кесиптик жактан даярдоодо модулдук жана тажрыйба аркылуу окутуу технологияларын колдонуунун мүмкүнчүлүктөрүн жана аны окуу-тарбия процессинде пайдалануунун педагогикалык шарттарын аныктоодо диссертант жакынкы жана алыскы өлкөлөрдүн, ошондой эле атамекендик педагог окумуштуулардын эмгектерине таянган. Бул өңүттөн алганда проблема ынанымдуу аныкталган.

Изденүүчү тарабынан модулдук окутуу системасында тажрыйба аркылуу окутуу технологияларын пайдалануунун педагогикалык шарттары жана аларды ишке ашыруунун ыкмалары иштелип чыккан. Башталгыч кесиптик билим берүүдө модулдук жана тажрыйба аркылуу окутуунун технологияларын аныктоо процессинде КМШ мамлекеттериндеги жана Кыргызстандагы жумушчу кадрларды даярдоочу башталгыч кесиптик окуу жайлардын тажрыйбаларына таянган.

Башталгыч кесиптик билимдүү жумушчу адистерди даярдоо процессинде модулдук жана тажрыйба аркылуу окутуу технологияларын колдонууда, тажрыйба аркылуу модулдук окутуу процессинде окуу ишмердүүлүгүн уюштуруунун педагогикалык шарттарын аныктоодо КМШ мамлекеттериндеги кесиптик лицейлердин жана Кыргыз Республикасындагы башталгыч кесиптик билим берүү окуу жайларынын тажрыйбаларына таянган.

Изденүүчү жумушчу кадрларды даярдоо процессинде кесиптик билимдерге, билгичтиктерге жана көндүмдөргө ээ болууга өбөлгө болуучу тажрыйба аркылуу окутуу методдоруна негизделген окуу модулдарын иштеп чыгууда башталгыч кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарына, предметтик программаларына, окуу-методикалык комплекстерине таянган. Бул теориялык жоболордун педагогикалык экспериментте изденүүчү тарабынан тастыкталышына негиз болот.

4. Диссертациянын илимий манилүүлүгү төмөнкүлөр менен түшүндүрүлөт:

Диссертациялык изилдөөдө алынган илимий натыйжалар башталгыч кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистигин өнүктүрүүдө чоң мааниге ээ.

Башталгыч кесиптик билим берүү окуу жайларынын жумушчу адистиктеринде окуган окуучулардын келечекте эмгек базарында атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүүнүн теориялык-методологиялык негиздери аныкталган. Болочок жумушчу кадрлардын кесиптик билимдерди, билгичтиктерди жана көндүмдөрдү өздөштүрүүсүндө тажрыйба аркылуу окутуу моделине негизделген окуу модулдарын колдонуунун педагогикалык аспектилери, модулдук жана тажрыйба аркылуу окутуу технологияларын колдонуунун учурдагы абалы изилденген.

Кесиптик даярдыктын жүрүшүндө болочок жумушчу адистердин өз алдынча таанып-билүү ишмердүүлүгүн калыптандыруу жана тажрыйба аркылуу окуу модулдарын колдонуунун педагогикалык шарттары иштелип чыккан. Тажрыйба аркылуу модулдук окутууну ишке ашыруу боюнча окуу-модулдук каражаттары иштелип чыккан.

Сунушталган моделдин эффективдүүлүгү педагогикалык экспериментте текшерилген жана тажрыйба аркылуу модулдук окутуу технологиясы окуу процессине киргизилген.

1. Изилдөөнүн практикалык мааниси:

– Жумушчу адистиктериндеги окуучулардын эмгек базарындагы атаандаштыкка жөндөмдүүлүктөрүн тажрыйба аркылуу модулдук окутууда өнүктүрүүнүн методикалык модели, педагогикалык шарттары жана технологиялары башталгыч кесиптик билим берүүдө окуу процессине эффективдүү уюштурууну камсыз кылат;

– Тажрыйба аркылуу модулдук окутуу комплексин, аны окуу процессинде пайдалануу боюнча методикалык колдонмолорду башталгыч кесиптик билим берүү окуу жайларынын жумушчу адистиктеринин окуу процессинде пайдаланууга болот;

– Инженердик-педагогикалык кадрларды тажрыйба аркылуу модулдук окутууга даярдоого арналган иштелмелерди квалификацияны жогорулатуу курстарында пайдаланууга болот.

6. Диссертациянын жыйынтыктарын жана натыйжаларын пайдалануу боюнча конкреттүү сунуштар.

Башталгыч кесиптик билим берүү органдары үчүн сунуштар:

- Кыргызстандагы кесиптик лицейлерди эмгек жана билим берүү рынокторундагы туруктуу болуп турган өзгөрүүлөргө адаптациялоо стратегиясын иштеп чыгуу;

- Рынок экономикасынын шартында башталгыч кесиптик билим берүү мекемелеринин өз алдынча чечим кабыл алуу мүмкүнчүлүктөрүн өнүктүрүү;

- Башталгыч кесиптик билим берүү тармагында модулдук окутуу системасын кеңири жайылтуу.

Кесиптик лицейлер үчүн сунуштар:

- Кесиптик лицейдин базасында тиешелүү жумушчу адистиктер боюнча окуу модулдарын иштеп чыгуу;

- Окуу модулдарын иштеп чыгууда тажрыйба аркылуу окутуу моделин негиз кылып алуу.

Квалификацияны жогорулатуу уюмдарына:

- Тажрыйба аркылуу модулдук окутуу усулун квалификацияны жогорулатуу курстары аркылуу кеңири жайылтуу;

- Ар бир жумушчу адистиктер боюнча атайын окуу-методикалык комплекстерди иштеп чыгып, массалык нускада таркатууга сунуштоо.

7. Автореферат диссертациянын мазмунуна **толук дал келет.**

8. Изилдөөнүн оң натыйжалары менен бирге эле, диссертациялык иште айрым четтетүүнү талап кылган **кемчиликтер** кездешет:

1. Диссертацияда жана авторефератта эксперименталдык иштердин жыйынтыктары диаграммада жакшы көрүнбөй калган.

2. Диссертацияда жана авторефератта айрым бир грамматикалык каталар кездешет.

Көрсөтүлгөн жетишпестиктер каалоо мүнөзүнө ээ, андыктан алар диссертациялык иштин сапатына жана мазмунуна олуттуу таасирин тийгизе албайт.

Б.А. Калмаматовдун “Башталгыч кесиптик билим берүүдө тажрыйба аркылуу модулдук окутуунун илимий-методикалык негиздери” деген темада жазылган диссертациялык иши Кыргыз Республикасынын жогорку аттестациялык комиссия тарабынан кандидаттык диссертацияларга коюлуучу талаптарга толук жооп берет, ал эми автор 13.00.08 – кесиптик билим берүүнүн теориясы менен методикасы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алууга татыктуу.

Диссертациялык иш М.М. Адышев атындагы Ош мамлекеттик технологиялык университетинин «Кесиптик билим берүүнүн технологиясы» кафедрасынын 2017-жылдын 14-сентябрындагы кеңейтилген жыйынында талкууланган жана № 1 протоколу менен бекитилген.

М.М. Адышев атындагы Ош
технологиялык университетинин
“Кесиптик билим берүүнүн технологиясы”
кафедрасынын башчысы,
ф. – м. и. к., доцент

Алдашев М.К.

М.М. Адышев атындагы Ош технологиялык университетинин “Кесиптик билим берүүнүн технологиясы” кафедрасынын башчысы, ф.-м. и.к., доцент
М.К. Алдашевдин колун тастыктайм.

